

ปัจจัยคุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของสถาบัน
การเงินชุมชน: กรณีศึกษาสถาบันการเงินชุมชนบ้านอ่างหิน ตำบลสามพระยา จังหวัดเพชรบุรี*

The Moral Basis of Principles of Sufficiency Economy Affecting Sustainability of
Financial Community. A case study of Ban Ang Hin, Sam Phra Ya,
Phetchaburi Province

พรธวัช ขำงาม (Porntawan Kumngam)**

ประสพชัย พสุนนท์ (Prasopchai Pasunon)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยคุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชนบ้านอ่างหิน ตำบลสามพระยา จังหวัดเพชรบุรี เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนบ้านอ่างหิน ตำบลสามพระยา จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 164 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอย ผลการศึกษาพบว่า 1) สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนบ้านอ่างหินมีระดับคุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความซื่อสัตย์มากที่สุด รองลงมา คือ ความมีวินัย ความสะอาด ความสุภาพ ความขยัน ความประหยัด ความสามัคคี และความมีน้ำใจ ตามลำดับ 2) สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนบ้านอ่างหินมีระดับความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชน ด้านสังคมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ 3) ปัจจัยคุณธรรมพื้นฐานด้านความมีน้ำใจ ส่งผลต่อความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชนโดยรวมและด้านเศรษฐกิจในทิศทางบวกมากที่สุด 4) ปัจจัยคุณธรรมพื้นฐาน ด้านความสามัคคี ส่งผลต่อความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชนด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมในทิศทางบวกมากที่สุด

* เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยคุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชน กรณีศึกษาสถาบันการเงินชุมชนบ้านอ่างหิน ตำบลสามพระยา จังหวัดเพชรบุรี” บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

** นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

Graduate School, Master of Business Administration, Silpakorn University

*** รองศาสตราจารย์ ดร. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Associate Professor, Faculty of Management Science, Silpakorn University

Abstract

The purpose of this research is to study the moral basis of principles of sufficiency economy affecting sustainability of financial community institute. Ban Ang Hin, Sam Phra Ya district, Petchaburi province. The study focused on 164 people in the community by using stratified sampling and questionnaire as research tool to analyze data with Frequency, Percentile, Means, Standard Deviation and Multiple Regression.

The result found that 1) Members of Ban Ang Hin Community's Financial Institute has the level of the moral basis highest in loyalty then discipline, cleanness, polite, diligence, frugality, harmony and kindness respectively. 2) Members of Ban Ang Hin Community's Financial Institute has the level of the sustainability of Ban Ang Hin Community's Financial Institute highest in social then economy and environment respectively. 3) Kindness affecting to overall of the sustainability and economic in positive direction. 4) Harmony affecting to sustainability of social and environment in positive direction.

บทนำ

ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับวิกฤตต่าง ๆ มากมายไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่อาจจะปฏิเสธความวุ่นวายของสังคมได้ ประเทศไทยกำลังก้าวไปสู่ประเทศพัฒนา ทำให้คนไทยเริ่มที่จะละทิ้งความเป็นอยู่ หันไปเน้นภาคอุตสาหกรรม ดิจิทัลนิยม ชอบความฟุ้งเฟ้อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแทบทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำหนึ่งในนั้นคือเกิดรายได้ที่แตกต่างกันอย่างมากระหว่างเมืองกับชนบท ก่อให้เกิดความยากจนหรือความล้มเหลวในการยกระดับชีวิตของคนในชุมชน การเกิดปัญหาทางด้านสังคมต่าง ๆ เนื่องจากการพัฒนาแบบสุดโต่งของระบบทุน เช่น สิ่งแวดล้อมทางอากาศและน้ำเป็นพิษ ประเพณีศีลธรรมถูกกระทบกระเทือน ความมีน้ำใจลดน้อยลง การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนขาดหายไป (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2550)

การมุ่งส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุข ด้วยวิธีปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) เป็นการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความสมดุลและเป็นธรรมอย่างยั่งยืนจึงควรนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของคนไทยเพื่อมุ่งให้เกิด “การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย” เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553)

ซึ่งการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนนั้น เป็นแนวทางการดำเนินการในระดับสากล ซึ่งครอบคลุมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้หลักบรรษัทภิบาลที่ดี เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่สอดคล้องกันในทุกธุรกิจ โดยกำหนดเป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานให้ทุกธุรกิจนำไปปฏิบัติ เพื่อจัดทำ "แนวทางปฏิบัติ

การพัฒนาอย่างยั่งยืน" ให้เป็นคู่มือการดำเนินการในเรื่องต่างๆ อันจะส่งผลสู่การนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความเชื่อมโยงของการดำเนินงาน ในแต่ละเรื่องนี้อาจมีหลายหน่วยงานรับผิดชอบร่วมกัน (John Elkington, 1977) จึงจำเป็นต้องอาศัยคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ นำมาใช้เป็นหลักการในการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาคณะ โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

สถาบันการเงินของชุมชน เป็นยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจสู่รากหญ้า ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสขยายการลงทุน เสริมสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ รวมทั้งยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ตลอดจนเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น และช่วยลดปัญหาหนี้ในระบบได้ระดับหนึ่งจึงจำเป็นต้องการรับการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สถาบันการเงินชุมชนบ้านอ่างหิน หมู่ที่ 6 ตำบลสามพระยา อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 278 คน โดยมีการบริหารจัดการโดยอาศัยหลักการพึ่งพาอาศัยกันภายในชุมชน ใช้หลักการเข้าถึง เข้าใจ เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงานประสานความร่วมมือกันระหว่างกองทุนและประชาชนภายในชุมชน นับเป็นองค์กรทางการเงินในระดับหมู่บ้าน ที่ช่วยให้ชาวบ้านสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาประกอบอาชีพได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น จึงถือว่าสถาบันการเงินชุมชนเป็นองค์กรทางการเงินที่นำไปสู่ความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาความยากจน ช่วยเหลือเกษตรกรที่ขาดโอกาส ขาดแหล่งเงินทุน ได้มีโอกาสพัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ และช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนให้เติบโตอย่างมั่นคง (สถาบันการเงินชุมชนบ้านอ่างหิน, 2558)

จากงานวิจัยของพระมหาสิทธิพงษ์ สิทธิเมธี (2544) พบว่า ลักษณะทั่วไปในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอยู่ในช่วงการเปลี่ยนแปลงทิศทางการดำเนินชีวิต ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมากกว่าก่อนเข้าโครงการ ลักษณะทางเศรษฐกิจพบว่า หลังจากที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการแล้ว ทำให้การดำเนินชีวิตทางเศรษฐกิจที่ไม่การเปลี่ยนแปลงจนถึงมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นโดยเฉพาะมีความพอเพียงด้านปัจจัย 4 ดีขึ้นกว่าเดิมที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยคุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชนบ้านอ่างหิน ตำบลสามพระยา จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการเงินชุมชนที่พยายามมุ่งหวังให้เกิดความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชน โดยสอดคล้องกับคุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยคุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชนบ้านอ่างหิน ตำบลสามพระยา จังหวัดเพชรบุรี

ทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันการเงินชุมชน สถาบันการเงินชุมชนหมายถึง หน่วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ การเงินของชุมชนที่จัดตั้งขึ้น โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้บริการทางการเงินที่สามารถตอบสนองความต้องการแก่ประชาชนในชุมชน เริ่มมาจากนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภาว่าจะพัฒนาระบบการเงินที่ สนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากจากกองทุนหมู่บ้านที่มีความพร้อมสู่ธนาคารหมู่บ้านที่ให้โอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนอย่างยั่งยืน กล่าวโดยสรุปได้ว่า สถาบันการเงินชุมชนมีการบริหารและการพัฒนาที่มุ่งสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีรูปแบบ วิธีการคิด และมุมมองที่เปิดกว้าง มีคุณธรรมและมีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถาบันและสมาชิกในชุมชน โดยอาศัยหลักของการเอื้ออาทร พัฒนาการความคิด การดำเนินชีวิตให้สมาชิกพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ตลอดจนสามารถนำไปช่วยกันพัฒนาชุมชนต่อไป (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2556)

2. แนวคิดเกี่ยวกับความยั่งยืน การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ในระยะยาวและมีการกระจายผลประโยชน์ให้แก่คนส่วนใหญ่ รวมทั้งความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การจัดการองค์การในยุคปัจจุบันนี้มีการวัดการบรรลุผลตามนโยบาย (policy) และวัตถุประสงค์ (objective) ขององค์การ โดยองค์การทั่วไปพิจารณาความสามารถและการประสบความสำเร็จขององค์การจากการบรรลุผลตามภารกิจ (mission) และวัตถุประสงค์ขององค์การ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลนั้นมีหลายวิธีการด้วยกัน กรอบการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน อ้างอิงมาจากแนวทางการดำเนินการในระดับสากล ซึ่งครอบคลุมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้หลักบรรษัทภิบาลที่ดี เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่สอดคล้องกันในทุกธุรกิจ โดยกำหนดเป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานให้ทุกธุรกิจนำไปปฏิบัติ เพื่อจัดทำ "แนวทางปฏิบัติการพัฒนาอย่างยั่งยืน" ให้เป็นคู่มือการดำเนินการในเรื่องต่างๆ อันจะส่งผลสู่การนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความเชื่อมโยงของการดำเนินงาน ในแต่ละเรื่องที่มีหลายหน่วยงานรับผิดชอบร่วมกัน (John Elkington, 1977)

3. คุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการประกาศนโยบายเร่งรัดปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบัน ศาสนา และสถาบันการศึกษา โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาคนได้ ทั้งการพัฒนาระดับบุคคล ระดับชุมชน และระดับประเทศชาติ โดยใช้คุณธรรม 8 ประการเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบัน ศาสนา และสถาบันการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

4. บริบทของสถาบันการเงินชุมชนบ้านอ่างหิน บ้านอ่างหิน เป็นหมู่บ้านขนาดกลาง ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก โดยทำไร่ เลี้ยงสัตว์ และมีอาชีพรอง รับจ้าง สภาพพื้นที่เป็นดินร่วนปนทรายเหมาะแก่การประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีสภาพเศรษฐกิจค่อนข้างดี เพราะอยู่ในพื้นที่โครงการพระราชดำริ ซึ่งมีคณะเข้าไปศึกษาดูงานในสถานที่ของหมู่บ้านเป็นประจำ มีผู้นำที่เสียสละและมีประสิทธิภาพ ประชาชนรักความสงบและมีความสามัคคีซึ่งกัน เป็นหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับ

ก้าวหน้า การบริหารจัดการของคณะกรรมการหมู่บ้าน ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ โดยเฉพาะเมื่อมนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคมหรือการที่ต้องทำงานเป็นกลุ่ม จึงอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการยากที่คนเราจะทำงานร่วมกันในหมู่บ้าน โดยปราศจากความขัดแย้ง จนมีคำกล่าวที่ว่า “ความขัดแย้งเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีในชีวิตแต่ปัญหาไม่จำเป็นต้องมี” เพราะความขัดแย้งที่คงอยู่ในระดับหนึ่งอาจไม่ก่อให้เกิดปัญหา คณะกรรมการหมู่บ้าน จึงได้มีขบวนการที่ทำให้งานกิจกรรมต่างๆ สำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลด้วยคนและทรัพยากรของหมู่บ้าน ด้วยการจัดขบวนการบริหารจัดการ มีการวางแผน มอบหมายภารกิจตามความถนัดของแต่ละคน จึงทำให้การดำเนินงานทุกกิจกรรมของหมู่บ้านดำเนินการไปได้ด้วยดีเสมอ (องค์การบริหารส่วนตำบลสามพระยา, 2557-2559)

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนบ้านอ่างหิน ตำบลสามพระยา จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 278 คน ณ เดือนธันวาคม 2558 (สถาบันการเงินชุมชนบ้านอ่างหิน, 2558)

2. ขนาดตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนบ้านอ่างหิน ตำบลสามพระยา จังหวัดเพชรบุรี กำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวทางของ Taro Yamane (1967) (ประสพชัย พสุนนท์, 2555: 188) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยกำหนดจากสมาชิกของแต่ละหมู่บ้านในตำบลสามพระยา จังหวัดเพชรบุรี เป็นชั้นภูมิในการสุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การคำนวณขนาดตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านในตำบลสามพระยา

หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	ขนาดตัวอย่าง
1. บ้านสามพระยา	4	$(4 / 278) \times 164 = 2$
2. บ้านช้างแพงกระจาด	4	$(4 / 278) \times 164 = 2$
3. บ้านดอนมะกอก	4	$(4 / 278) \times 164 = 2$
4. บ้านหนองข้าววน	5	$(5 / 278) \times 164 = 3$
5. บ้านหนองโสน	5	$(5 / 278) \times 164 = 3$
6. บ้านอ่างหิน	240	$(240 / 278) \times 164 = 142$
7. บ้านเขากระปุกพัฒนา	10	$(10 / 278) \times 164 = 6$
8. บ้านโครงการพัฒนา	6	$(6 / 278) \times 164 = 4$
รวม	278	164

ที่มา: สถาบันการเงินชุมชนบ้านอ่างหิน, 2558

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรต้น คือ คุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ และตัวแปรตาม คือ ความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และ ด้านสิ่งแวดล้อม

4. เครื่องมือในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดลำดับเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป คุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชนบ้านอ่างหิน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น นำส่งให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงของเนื้อหา (Content Validity) รายชื่อเพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างคำถามและตัวแปรที่ต้องการวัด โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 มาเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม แล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้านความเที่ยง (Reliability) แบบความสอดคล้องภายในโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปใช้จริงในการเก็บข้อมูลวิจัยต่อไป ส่วนข้อมูลทุติยภูมินั้นศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การบริหารงานของสถาบันการเงินชุมชน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) คือ การวิเคราะห์การถดถอย (Multiple Regression)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป ผลการศึกษาลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี สถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อาชีพรับจ้าง รายได้ระหว่าง 5,001 - 7,500 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 2,501 - 3,750 บาท มีเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 501 - 1,000 บาท ใช้บริการสถาบันการเงิน 2 แห่ง และมีวัตถุประสงค์หลักในการใช้บริการเพื่อออมทรัพย์

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการรับรู้คุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ประการ โดยรวมและรายด้าน

คุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ความขยัน	4.61	0.40	มากที่สุด	5
ความประหยัด	4.59	0.40	มากที่สุด	6
ความซื่อสัตย์	4.69	0.39	มากที่สุด	1
ความมีวินัย	4.64	0.36	มากที่สุด	2

ความสุภาพ	4.63	0.39	มากที่สุด	4
ความสะอาด	4.64	0.39	มากที่สุด	2
ความสามัคคี	4.56	0.40	มากที่สุด	7
ความมีน้ำใจ	4.53	0.42	มากที่สุด	8
รวม	4.61	0.23	มากที่สุด	

2. ระดับการรับรู้คุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ประการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้คุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ประการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.61) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความซื่อสัตย์ (\bar{X} = 4.69) รองลงมา คือ ความมีวินัย (\bar{X} = 4.64) ความสะอาด (\bar{X} = 4.64) ความสุภาพ (\bar{X} = 4.63) ความขยัน (\bar{X} = 4.61) ความประหยัด (\bar{X} = 4.59) ความสามัคคี (\bar{X} = 4.56) และความมีน้ำใจ (\bar{X} = 4.53) ตามลำดับ (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชน โดยรวมและรายด้าน

ความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านเศรษฐกิจ	4.53	0.41	มากที่สุด
1.1 มีนโยบายว่าจ้างคนในชุมชนซึ่งอยู่ในพื้นที่ และช่วยส่งเสริมอาชีพของชุมชนให้มีความแข็งแกร่ง ด้วยการให้ความรู้	4.60	0.53	มากที่สุด
1.2 สร้างบรรยากาศให้พนักงาน คิดนอกกรอบ กล้าแสดงความคิดเห็น เปิดใจรับฟัง ส่งเสริมให้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง	4.49	0.55	มาก
1.3 มีการปรับตัวอย่างรวดเร็ว เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยความไม่แน่นอน	4.54	0.57	มากที่สุด
1.4 มีการพัฒนา บริการใหม่ๆ ให้มีความหลากหลาย ครบวงจร และมีคุณภาพ	4.47	0.54	มาก
1.5 มีการพัฒนากระบวนการทำงาน การควบคุมกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด	4.54	0.52	มากที่สุด
2. ด้านสังคม	4.57	0.36	มากที่สุด
2.1 ให้ข้อมูลที่ต้องการและเพียงพอแก่ผู้ใช้บริการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ใช้บริการเป็นสำคัญ	4.46	0.52	มาก
2.2 จัดให้มีระบบการบริหารจัดการที่สามารถป้องกันการฉ้อโกงและทุจริต หรือสามารถตรวจสอบพบได้โดยไม่ชักช้า	4.52	0.53	มากที่สุด

2.3 จัดเก็บข้อมูลสมาชิกอย่างปลอดภัย ไม่ส่งต่อข้อมูลสมาชิกให้กับผู้อื่น นอกจากจะได้รับความยินยอมจากสมาชิกก่อน	4.65	0.50	มาก ที่สุด
2.4 ร่วมมือกับชุมชนในการช่วยรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชนและสังคมให้ น่าอยู่	4.57	0.52	มาก ที่สุด
2.5 สนับสนุนและมีส่วนร่วมในการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ	4.63	0.50	มาก ที่สุด
3. ด้านสิ่งแวดล้อม	4.53	0.43	มาก ที่สุด
3.1 ใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด	4.46	0.52	มาก
3.2 กระตุ้นพฤติกรรมการณ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ให้กับพนักงาน	4.52	0.53	มาก ที่สุด
3.3 กระตุ้นพฤติกรรมการณ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ให้กับชุมชน	4.65	0.50	มาก ที่สุด
3.4 จัดกิจกรรมดูแลสุขภาพแวดล้อมในชุมชน เช่น ปลูกต้นไม้ ทำความ สะอาดพื้นที่ชุมชน ฯ	4.57	0.52	มาก ที่สุด
3.5 ปลูกฝังให้เจ้าหน้าที่มีจิตสำนึกในการคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานในหน้าที่	4.63	0.50	มาก ที่สุด
รวม	4.54	0.33	มาก ที่สุด

2. ความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นของความเห็นของสถาบันการเงินชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.54) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านสังคม (\bar{X} = 4.57) รองลงมา คือ ด้านเศรษฐกิจ (\bar{X} = 4.53) และด้านสิ่งแวดล้อม (\bar{X} = 4.53) ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

3. ระดับความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชนด้านเศรษฐกิจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.53) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถาบันการเงินชุมชนมีนโยบายว่าจ้างคนในชุมชนซึ่งอยู่ในพื้นที่ และช่วยส่งเสริมอาชีพของชุมชนให้มีความแข็งแกร่ง ด้วยการให้ความรู้ (\bar{X} = 4.60) รองลงมา คือ สถาบันการเงินชุมชนมีการพัฒนากระบวนการทำงาน การควบคุมกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด (\bar{X} = 4.54) และสถาบันการเงินชุมชนมีการพัฒนา บริการใหม่ๆ ให้มีความหลากหลาย ครบวงจร และมีคุณภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (\bar{X} = 4.47) ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

4. ระดับความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชนด้านสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.57) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถาบันการเงินชุมชนจัดเก็บข้อมูลสมาชิกอย่างปลอดภัย ไม่ส่งต่อข้อมูลสมาชิกให้กับผู้อื่นนอกจากจะได้รับความยินยอมจากสมาชิกก่อน (\bar{X} = 4.65) รองลงมา คือ สถาบัน

การเงินชุมชนสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการทำ ความดีลดอบายมุขเพื่อความอยู่ดีมีสุขภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น (\bar{X} = 4.63) และสถาบันการเงิน ชุมชนให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอแก่ผู้ใช้บริการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ใช้บริการเป็นสำคัญมีค่าเฉลี่ยต่ำ ที่สุด (\bar{X} = 4.46) ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

5. ระดับความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.53) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถาบันการเงินชุมชนกระตุ้นพฤติกรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ให้กับชุมชน (\bar{X} = 4.58) รองลงมา คือ สถาบันการเงินชุมชนใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างมี ประสิทธิภาพสูงสุด (\bar{X} = 4.57) และสถาบันการเงินชุมชนกระตุ้นพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ให้กับ พนักงานมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (\bar{X} = 4.47) ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของปัจจัยคุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8 ประการ ส่งผลต่อความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชน

ปัจจัย	B	Beta	t	Sig.
โดยรวม (Y)				
ค่าคงที่	1.061	-	3.244	0.001**
ความประหยัด (X2)	0.158	0.193	2.746	0.007**
ความมีวินัย (X4)	0.180	0.197	2.942	0.004**
ความสามัคคี (X7)	0.203	0.245	3.287	0.001**
ความมีน้ำใจ (X8)	0.219	0.283	3.935	0.000**
F = 30.370, Sig. = 0.000**, Durbin-Watson = 2.199, Adjust R ² = 0.419, S.E. _{est} = 0.25055				
ด้านเศรษฐกิจ (Y1)				
ค่าคงที่	1.104		2.453	0.015*
ความขยัน (X1)	0.176	0.172	2.487	0.014*
ความประหยัด (X2)	0.278	0.274	3.917	0.000**
ความมีน้ำใจ (X8)	0.295	0.307	4.374	0.000**
F = 20.443, Sig. = 0.000**, Durbin-Watson = 1.982, Adjust R ² = 0.264, S.E. _{est} = 0.35006				
ด้านสังคม (Y2)				
ค่าคงที่	1.530	-	3.957	0.000**
ความมีวินัย (X4)	0.164	0.163	2.402	0.017*
ความสามัคคี (X7)	0.285	0.312	3.991	0.000**
ความมีน้ำใจ (X8)	0.215	0.252	3.190	0.002**

F = 24.182, Sig. = 0.000**, Durbin-Watson = 1.955, Adjust R² = 0.299, S.E._{est} = 0.30360

ด้านสิ่งแวดล้อม (Y3)

ค่าคงที่	0.266		0.540	0.590
ความมีวินัย (X4)	0.355	0.297	4.379	0.000*
ความสะอาด (X6)	0.190	0.173	2.557	0.011**
ความสามัคคี (X7)	0.381	0.352	5.295	0.000*

F = 26.128, Sig. = 0.000**, Durbin-Watson = 2.186, Adjust R² = 0.316, S.E._{est} = 0.35488

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ปัจจัยคุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8 ประการ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชนโดยรวม (Y) มีจำนวน 4 ตัวแปร พบว่า ความมีน้ำใจ (X8) ความสามัคคี (X7) ความมีวินัย (X4) และความประหยัด (X2) ส่งผลในทิศทางบวกเรียงตามระดับอิทธิพลจากมากไปน้อย ตามลำดับ โดยมีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 41.9 (Adjusted R² = 0.419) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ สามารถเขียนสมการการถดถอย ได้ดังนี้ (ตารางที่ 4)

$$Y = 1.061 + 0.158X_2^* + 0.180X_4^* + 0.203X_7^* + 0.219X_8^*$$

7. ปัจจัยคุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8 ประการ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชน ด้านเศรษฐกิจ (Y1) มีจำนวน 3 ตัวแปร พบว่า ความมีน้ำใจ (X8) ความประหยัด (X2) และความขยัน (X1) ส่งผลในทิศทางบวกเรียงตามระดับอิทธิพลจากมากไปน้อย ตามลำดับ โดยมีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 26.4 (Adjusted R² = 0.264) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ สามารถเขียนสมการการถดถอย ได้ดังนี้ (ตารางที่ 4)

$$Y1 = 1.104 + 0.176X_1^* + 0.278X_2^* + 0.295X_8^*$$

8. ปัจจัยคุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8 ประการ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชน ด้านสังคม (Y2) มีจำนวน 3 ตัวแปร พบว่า ความสามัคคี (X7) ความมีน้ำใจ (X8) และความมีวินัย (X4) ส่งผลในทิศทางบวกเรียงตามระดับอิทธิพลจากมากไปน้อย ตามลำดับ โดยมีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 29.9 (Adjusted R² = 0.299) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ สามารถเขียนสมการการถดถอย ได้ดังนี้ (ตารางที่ 4)

$$Y2 = 1.530 + 0.164X_4^* + 0.285X_7^* + 0.215X_8^*$$

9. ปัจจัยคุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8 ประการ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชน สิ่งแวดล้อม (Y3) มีจำนวน 3 ตัวแปร พบว่า ความสามัคคี (X7) ความมีวินัย (X4) และความสะอาด (X6) ส่งผลในทิศทางบวกเรียงตามระดับอิทธิพลจากมากไปน้อย ตามลำดับ โดยมีอำนาจในการ

พยากรณ์ได้ร้อยละ 31.6 (Adjusted R2 = 0.316) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ สามารถเขียนสมการการถดถอย ได้ดังนี้ (ตารางที่ 4)

$$Y3 = 0.266 + 0.355X_4^* + 0.190X_6^* + 0.381X_7^*$$

สรุปและอภิปรายผล

1. กลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้คุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสะอาด ความสุภาพ ความขยัน ความประหยัด ความสามัคคี และความมีน้ำใจ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรภา คำทา และสมบัติ วรินทร์นุวัตร (2559) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น พบว่านักศึกษามีระดับคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักศึกษามีคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความเมตตา ด้านความรับผิดชอบ ด้านความอดทนอดกลั้น ด้านความมีวินัย และด้านความเสียสละ ส่วนด้านความซื่อสัตย์ และด้านความกตัญญูตเวทีที่นักศึกษามีคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณ โชคบันดาลสุข และคณะ (2557) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยแห่งความสำเร็จของสถาบันการเงินชุมชนบ้านหนองขนก อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของสถาบันการเงินชุมชนบ้านหนองขนก คือ 1) สถาบันการเงินชุมชนถูกจัดตั้งขึ้นโดยความต้องการของชาวบ้านเอง 2) คณะกรรมการทำงานด้วยความซื่อสัตย์โปร่งใส มีความเสียสละและสามัคคี 3) ผู้นำมีความรับผิดชอบในการบริหารงานดี ได้รับความเคารพและการยอมรับจากคณะกรรมการและสมาชิกเป็นอย่างมาก

2. กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นของความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสังคม รองลงมา คือ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมรทิพย์ วิภาวนิช และนรินทร์ สังข์รักษา (2559) ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสุขภาวะชุมชน พบว่าการสร้างเสริมสุขภาพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคมในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านพฤติกรรมสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นของความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชน ด้านเศรษฐกิจพบว่าสถาบันการเงินชุมชนมีนโยบายว่าจ้างคนในชุมชนซึ่งอยู่ในพื้นที่และช่วยส่งเสริมอาชีพของชุมชนให้มีความแข็งแกร่ง ด้วยการให้ความรู้ และด้านสิ่งแวดล้อมพบว่าสถาบันการเงินชุมชนกระตุ้นพฤติกรรมกรอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสิทธิพงษ์ สิทธิเมธี (2543) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคมในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรตำบลเขาหินพัฒนา อำเภอลำทะเมนชัยจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมากกว่าก่อนเข้าโครงการ ลักษณะทางเศรษฐกิจพบว่า หลังจากที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการแล้ว ทำให้การดำเนินชีวิตทางเศรษฐกิจมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นโดยเฉพาะมีความพอเพียงด้านปัจจัย 4 ดีขึ้นกว่าเดิม

4. ปัจจัยคุณธรรมพื้นฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8 ประการ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชนโดยรวม มีจำนวน 4 ตัวแปร พบว่า ความมีน้ำใจ ความสามัคคี ความมีวินัย และความประหยัด ส่งผลในทิศทางบวกเรียงตามระดับอิทธิพลจากมากไปน้อย ตามลำดับ โดยมีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 41.9 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไสว บุญมา (2543) ทำการวิจัยเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ภูมิปัญญาชาติไทยเศรษฐกิจพอเพียงเป็นความหมายทางปรัชญาการดำเนินชีวิตซึ่งมีความกว้างและลึกแตกต่างกันในแต่ละบุคคล โดยในความหมายของคำว่า “พอเพียง” ในด้านปรัชญาการดำเนินชีวิตมีความหมายสำคัญยิ่งกว่าความหมายทางด้านเศรษฐกิจทั้งนี้เพราะมนุษย์จะไม่มีความรู้สึกรู้สึก “พอเพียง” ในด้านจิตใจซึ่งมีฐานอยู่บนหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมจรรยาอีกนัยหนึ่งคือการพัฒนาเศรษฐกิจจะไม่สำเร็จและยั่งยืนหากฐานทางสังคมและการเมืองไม่มั่นคงพอทั้งนี้ฐานทางสังคมและการเมืองจะมั่นคงได้ต่อเมื่อสมาชิกในสังคมปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของส่วนรวมซึ่งวางอยู่บนกรอบของศีลธรรม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทน์หทัย คำเชื้อ (2557) ทำการวิจัยเรื่อง ความสำเร็จของสถาบันการเงินชุมชนบ้านวังพา ตำบล หุ่นดำเสนา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการของสถาบันการเงินชุมชนบ้านวังพา และทำให้ได้รับรางวัลในการประกวดกองทุนหมู่บ้าน คือ คุณลักษณะของคณะกรรมการ จะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ มีความสามัคคี ได้รับความไว้วางใจ และมีความรู้ความสามารถ และการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะ

1. สถาบันการเงินชุมชนควรอาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เห็นอกเห็นใจคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทร ร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน และเอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน
2. สถาบันการเงินชุมชนควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย ประองตองกันและปราศจากการทะเลาะวิวาท ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด ความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ และส่งเสริมให้สมาชิกและประชาชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และช่วยเหลือกัน เพื่อช่วยสร้างชุมชนที่ดี

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- จิรภา คำทา และสมบัติ วรินทร์นุวัตร. (2559). “การศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น.” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal 9, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) : 1962.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546). **ปฏิรูปการศึกษา 8 คุณธรรมพื้นฐาน**. เข้าถึงเมื่อ 3 กรกฎาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.moe.go.th>.

- ไสว บุญมา. (2543). **เศรษฐกิจพอเพียง: ภูมิปัญญาชาติไทย ความหมายและข้อเสนอแนะ**. กรุงเทพฯ: พี เอ ลีฟวิ่ง.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2550). **ลัทธิเศรษฐกิจการเมือง**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทน์หทัย คำเชื้อ. 2557. “ความสำเร็จของสถาบันการเงินชุมชนบ้านวังพา ตำบลทุ่งตำเสา อำเภอ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.” รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2555). **การวิจัยการตลาด**. กรุงเทพฯ: ท้อป.
- พระมหาสิทธิพงษ์ สิทธิเมธี (สุดใจ) . (2543). “การประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคมในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจ พอเพียงของเกษตรกร ตำบลเขาหินพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี.” วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์ มหามบัณฑิต, เศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกริก.
- วรรณณา โขชน์บันดาลสุข และคณะ. (2557). “ปัจจัยแห่งความสำเร็จของสถาบันการเงินชุมชนบ้านหนองขนากอ อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี.” การประชุมวิชาการระดับชาติ ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ครั้งที่ 3 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2556). **หลักการพัฒนากองทุนเป็นสถาบันการเงินชุมชน**. เข้าถึงเมื่อ 18 เมษายน 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.villagefund.or.th/multimedia/atthamon/Financial.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2553). **รายงานภาวะสังคมไทย ประจำปี 2553**. เข้าถึงเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2559. เข้าถึงได้จาก <http://social.nesdb.go.th/social/>
- สมรทิพย์ วิภาวนิช และนรินทร์ สังข์รักษา. (2559). “การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสุขภาวะชุมชน”. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal 9, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) : 1207.

ภาษาต่างประเทศ

- Elkington, J. (1997). **Cannibals with Forks: the Triple Bottom Line of 21st Century Business**. Capstone.